

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: KE-9Sa/9/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7022200319
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Sábó, PhD.
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2023:7022200319.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach sudcom JUDr. Jozefom Sábom, PhD. v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX. XXXXXXXX XXXX, bytom C. D. E. XX, XXX XX F., právne zastúpená: JUDr. Martina Vnenčáková, advokátka, zapísaná v zozname Slovenskej advokátskej komory pod č. 5755, so sídlom: Čučmianska dlhá 7, 048 01 Rožňava proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25. apríla 2022, takto

r o z h o d o l :

I. Z r u š u j e rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, ústredie číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 25. apríla 2022.

II. Z r u š u j e rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 06. októbra 2021 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

III. P r i z n á v a žalobkyni proti žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

I.
Správna žaloba

1. Žalobkyňa podala na Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „pôvodný správny súd“) podanie označené ako: „Správna žaloba v sociálnych veciach o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 25.04.2022“ zo dňa 21.06.2022 (ďalej aj „správna žaloba“).

2. V správnej žalobe navrhla:

- zrušiť rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, ústredie číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 25.04.2022,
- zrušiť rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 06.10.2021 a vec mu vrátiť na ďalšie konanie,
- priznať žalobkyni právo na úplnú náhradu trov konania voči žalovanému.

3. Okrem správnej žaloby boli vo veci predložené nasledovné podania obsahujúce skutkové tvrdenia alebo právne argumenty vzťahujúce sa k rozhodnutiu vo veci samej:

- podanie žalovaného označené ako: „Vyjadrenie k správnej žalobe“ zo dňa 17.08.2022 (ďalej aj „vyjadrenie žalovaného zo dňa 17.08.2022“),

b) podanie žalobkyne označené ako: „Vec: A. B. c/a Sociálna poisťovňa, ústredie – o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 25.04.2022 “ zo dňa 07.10.2022 (ďalej aj „vyjadrenie žalobkyne zo dňa 07.10.2022“).

4. S účinnosťou od 01.06.2023 začal svoju činnosť Správny súd v Košiciach (ďalej aj správny súd alebo súd). V súlade s § 3 ods. 3 písm. c/ zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, výkon súdnictva prešiel z Krajského súdu v Košiciach a z Krajského súdu v Prešove na Správny súd v Košiciach vo všetkých veciach, v ktorých je od 01.06.2023 daná právomoc správnych súdov. Od 01.06.2023 je teda na konanie v predmetnej veci príslušný Správny súd v Košiciach.

5. Správny súd v konaní v sociálnych veciach (§ 199 a nasl. zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení účinnom v zmysle § 493e tohto zákona /ďalej aj „SSP“) preskúmal rozhodnutie žalovaného, ako aj priebeh administratívneho konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a bez nariadenia ústneho pojednávania (§ 107 ods. 2 SSP) vyhlásil tento rozsudok vyvesením jeho skráteného písomného vyhotovenia bez odôvodnenia na úradnej tabuli súdu v deň 29.12.2023 po dobu 14 dní (§ 137 ods. 3 posledná veta SSP).

II.

Administratívne konanie a zhrnutie napadnutého rozhodnutia

6. Vo vzťahu k žalobkyňi bolo vedené dávkové konanie na základe písomnej žiadosti spísanej dňa 31.08.2021, ktorou si žalobkyňa uplatnila nárok na invalidný dôchodok a to ku dňu 20.05.2021 (ďalej aj „žiadosť žalobkyne o invalidný dôchodok“ a „dávkové konanie“).

7. V rámci dávkového konania boli posudzované podmienky pre priznanie nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 a súv. zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení platného a účinného pre účely rozhodovania v dávkovom konaní (ďalej aj „zákon o sociálnom poistení“).

8. Za účelom posúdenia poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobkyne bol spracovaný odborný posudok o invalidite posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, pobočky Rožňava zo dňa 31.08.2021 (ďalej aj „odborný posudok zo dňa 31.08.2021“).

9. Odborný posudok zo dňa 31.08.2021 určil:

- a) Rozhodujúce zdravotné postihnutie: „Poúrazový organický psychosyndróm, Kapitola XV, oddiel F, položka 1, písmeno c) 30-40 % = 35 %“,
- b) Iné zdravotné postihnutie: nebolo zistené,
- c) Zvýšenie percentuálnej miery: nebolo vykonané (0 %),
- d) Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách: bola určená ako 35 %.

10. Sociálna poisťovňa ústredie, rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 06.10.2021 rozhodla tak, že „Podľa § 70 a § 71 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zamietam Vašu žiadosť o invalidný dôchodok z 31. augusta 2021“ (ďalej aj „rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 06.10.2021“).

11. V odôvodnení rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 06.10.2021 sa konštatuje, že podľa odborného posudku zo dňa 31.08.2021 nie je žalobkyňa invalidná, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. V tejto súvislosti odôvodnenie rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 06.10.2021 bližšie odkazuje na odborný posudok zo dňa 31.08.2021, ktorý má tvoriť neoddeliteľnú súčasť odôvodnenia tohto rozhodnutia.

12. Proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 06.10.2021 podala žalobkyňa odvolanie zo dňa 02.12.2021 (ďalej aj „odvolanie žalobkyne zo dňa 02.12.2021“). V odvolaní žalobkyňa uviedla, že „žiada znovu o posúdenie jej zdravotného stavu, nakoľko jej zdravotný stav je zlý, pracovať nevie, nevládze a nedokáže“.

13. K odvolaniu žalobkyňa predložila písomné doklady týkajúce sa zdravotného stavu žalobkyne a to: lekárska správa z kontrolného vyšetrenia MR mozgu a zadnej jamy zo dňa 04.12.2021, lekárska správa z neurologického vyšetrenia zo dňa 14.12.2021, správa z psychiatrického vyšetrenia zo dňa 15.12.2021.

14. Posudkový lekár Sociálnej poisťovne, pobočky Rožňava vo svojej lekárskej správe – zápisnici zo dňa 20.12.2021 konštatoval, že trvá na svojom pôvodnom odbornom posudku o invalidite zo dňa 31.08.2021.

15. Žalobkyňa do odvolacieho konania predložila písomné doklady týkajúce sa zdravotného stavu žalobkyne a to: neurologická kontrola zo dňa 18.01.2022, výmenný list – poukaz na odborné oftalmologické vyšetrenie zo dňa 24.02.2022.

16. V rámci odvolacieho konania bol spracovaný odborný lekársky posudok zo dňa 04.03.2022 (ďalej aj „odborný posudok zo dňa 04.03.2022“).

17. Odborný posudok zo dňa 04.03.2022, určil:

a) Rozhodujúce zdravotné postihnutie: 35 % „Kapitola XV Choroba podporného a pohybového aparátu., Oddiel F: Stavy po úrazoch., Položka 1: Stavy po zlomeninách kosti lebky (stavy po kraniocerebrálnych poraneniach), Písmeno c) stredne ťažká porucha mozgových funkcií. % (30-40)“

b) Iné zdravotné postihnutie: nebolo zistené,

c) Zvýšenie percentuálnej miery: nebolo vykonané (0 %),

d) Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách bola určená ako: 30 %.

18. Žalovaný, rozhodnutím generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne ústredie číslo 776 120 9269 0 zo dňa 25.04.2022 (ďalej aj „rozhodnutie žalovaného“), rozhodol tak, že „Podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 o sociálnom poistení, odvolanie pani A. B. ako účastníčky konania, rodné číslo XXX XXX XXXX X, bytom C. D. E. XXXX/XXX, XXX XX F. X, podané proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 6 októbra 2021, vo veci zamietnutia žiadosti o invalidný dôchodok, zamietam v celom rozsahu a potvrdzujem rozhodnutie Sociálnej poisťovne ústredie“.

19. V odôvodnení rozhodnutia žalovaného prevzal žalovaný skutkové závery z odborného posudku zo dňa 04.03.2022. V tejto súvislosti uviedol, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím žalobkyne je podľa tohto posudku ochorenie zaradené podľa prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení do Kapitoly XV Choroba podporného a pohybového aparátu., Oddiel F: Stavy po úrazoch., Položka 1: Stavy po zlomeninách kosti lebky (stavy po kraniocerebrálnych poraneniach), Písmeno c) stredne ťažká porucha mozgových funkcií. Zároveň žalovaný konštatoval, že miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobkyne je 35 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Podľa žalovaného nemá žalobkyňa pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, a z tohto dôvodu odvolanie žalobkyne zo dňa 02.12.2021 nie je dôvodné.

III.

Súdne konanie

20. Správna žaloba – žalobné body ako vyplývajú z obsahu správnej žaloby sú nasledujúce:

a) zo strany žalovaného bolo znemožnené uplatniť právo žalovanej na jej osobnú účasť pri vykonaní posudkovej činnosti podľa § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení a to napriek tomu, že vyhlásený núdzový stav bol k 23.02.2022 zrušený,

b) z odborného posudku zo dňa 31.08.2021, ktorý tvoril prílohu rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 06.10.2021, nie je zrejmé, kým bol posudok vyhotovený a či ho vyhotovovala osoba oprávnená podľa § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení,

c) zdravotný stav žalobkyne sa nezlepšil, žalobkyňa má problémy s trpnutím rúk a úst, závratmi a zahmlievaním, čo môže byť dôsledkom diagnostikovaného psychického ochorenia. Zdravotný stav žalobkyne sa nezlepšil ani po poslednej hospitalizácii na psychiatrickom oddelení v Nemocnici s poliklinikou Sv. Barbory Rožňava, a.s. v januári 2022. Žalobkyňa má diagnostikovanú Organickú poruchu

osobnosti a správania zapríčinenú chorobou, poškodením a dysfunkciou mozgu, bližšie neurčená (F 07.9), organická afektívna porucha (F06.3),
d) zo strany žalovaného nebol správne a dostatočne zhodnotený zdravotný stav žalobkyne,
e) zdravotný stav žalobkyne zodpovedá na úrovni ťažkej poúrazovej poruchy zlomenín kostí lebky s podstatným obmedzením celkovej výkonnosti (korešpondujúci s kapitolou XV, oddiel F, položka 1 d/ prílohy č. 4 ZoSP).

21. So správnou žalobou žalobkyňa predložila:

- prepúšťacu správu z hospitalizácie na psychiatrickom oddelení Nemocnice s poliklinikou sv. Barbory Rožňava, a.s. zo dňa 16.06.2022,
- správu o vyšetrení z psychiatrickej ambulancie zo dňa 18.05.2022,
- správu z psychologického vyšetrenia zo dňa 15.06.2022.

22. Podanie žalobkyne pod názvom „Zaslanie dôkazov“ doručené správne súdu dňa 15.08.2022 – v tomto podaní žalobkyňa do konania pred správnym súdom predložila lekársku správu z oftalmologického vyšetrenia z júla 2022.

23. Vyjadrenie žalovaného zo dňa 17.08.2022 – skutkové tvrdenia a právne argumenty, ktoré vyplývajú z jeho obsahu sú nasledujúce:

- a) žalovaný k lekárske správy podľa odseku 21 rozsudku uviedol, že na tieto nie je možné v konaní pred správnym súdom prihliadať s poukazom na § 135 SSP, nakoľko dokumentujú zdravotný stav po vydaní rozhodnutia,
- b) k žalobnému bodu podľa odseku 20 písm. a) uviedol, že podmienka osobnej účasti poistenca alebo poškodeného pri posudkovej činnosti musí byť splnená vždy, ak o to poistenec alebo poškodený požiadava. Taktiež žalovaný v súvislosti s aplikáciou § 293eu ods. 1 zákona o sociálnom poistení poukázal na to, že mimoriadna situácia vyhlásená uznesením vlády Slovenskej republiky č. 111 zo dňa 11. marca 2020 trvala naďalej aj po ukončení núdzového stavu. Z uvedeného dôvodu nemal žalovaný povinnosť vykonať posúdenie zdravotného stavu žalobkyne za jej osobnej účasti.
- c) k žalobnému bodu podľa odseku 20 písm. b) žalovaný uvádza, že táto námietka nie je dôvodná, keďže napadnuté rozhodnutie spĺňa všetky náležitosti podľa § 209 ods. 5 zákona o sociálnom poistení a odborný posudok je neoddeliteľnou prílohou tohto rozhodnutia, preto nie je potrebné, aby bol podpísaný,
- d) k žalobnému bodu podľa odseku 20 písm. c) žalovaný uvádza, že odborný posudok je logický, presvedčivý a preskúmateľný a závery v ňom zodpovedajú záverom, ktoré sú obsiahnuté v lekárske správy a tieto boli riadne posúdené.

24. Na základe dôvodov uvedených v odseku 23 rozsudku navrhol žalovaný správnu žalobu zamietnuť ako nedôvodnú.

25. Vyjadrenie žalobkyne zo dňa 07.10.2022– skutkové tvrdenia a právne argumenty, ktoré vyplývajú z jeho obsahu sú nasledujúce:

- a) žalobkyňa zotrvala na dôvodoch vzťahujúcich sa k žalobnému bodu podľa odseku 20 písm. a) rozsudku,
- b) k žalobnému bodu podľa odseku 20 písm. b) rozsudku žalobkyňa uviedla, že vytýkané vady sa vzťahujú taktiež na odborný posudok zo dňa 04.03.2022,
- c) žalobkyňa zotrvala na dôvodoch vzťahujúcich sa k žalobnému bodu podľa odseku 20 písm. e) rozsudku,
- d) žalobkyňa navrhla správne súdu vykonať znalecké dokazovanie za účelom stanovenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobkyne v konaní pred správnym súdom.

26. K vyjadreniu žalobkyne zo dňa 07.10.2022 predložila žalobkyňa do súdneho konania lekársku správu z neurologického vyšetrenia zo dňa 04.10.2022.

Aplikované ustanovenia právnych predpisov

27. Podľa § 71 ods. 3 zákona o sociálnom poistení Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.

28. Podľa § 71 ods. 5 zákona o sociálnom poistení Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4. (pozn. jedná sa o prílohu zákona o sociálnom poistení pod názvom: „Percentuálna miera poklesu zárobkovej činnosti podľa druhu zdravotného postihnutia orgánov a systémov“ /ďalej v tomto rozsudku ju označujeme ako „Príloha č. 4“/.

29. Podľa § 71 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, že Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

30. Podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav.

31. Podľa § 209 ods. 1 zákona o sociálnom poistení Rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

32. Podľa § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení V odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

V.

Dôvody rozhodnutia správneho súdu

33. K žalobnému bodu podľa odseku 20 písm. a) rozsudku správny súd uvádza, že podľa § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení platí, že posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného (v tomto prípade žalobkyne), ak posudkový lekár neurčí inak. Splnenie tejto podmienky zákon vyžaduje vždy, ak poistenec alebo poškodený (v tomto prípade žalobkyňa) o osobnú účasť pri posudkovej činnosti požiada. Z predložených spisových podkladov nevyplýva to, že žalobkyňa výslovne požiadala, aby sa posudková činnosť vykonala za jej osobnej účasti. Uvedenú žiadosť neobsahuje ani odvolanie žalobkyne zo dňa 02.12.2021.

34. K žalobnému bodu podľa odseku 20 písm. a) rozsudku správny súd ďalej uvádza, že § 293eu zákona o sociálnom poistení používa pojem „počas krízovej situácie“, ktorý nie je totožný s pojmom „núdzový stav“. Výkladovou otázkou v tomto prípade je, či do takéhoto pojmu „krízová situácia“ možno zaradiť taktiež mimoriadnu situáciu vyhlásenú podľa § 3 zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov. Ustanovenie § 293er zákona o sociálnom poistení pod názvom „Prechodné ustanovenia počas trvania mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19“ pre účely tohto ustanovenia zaraďuje pod legislatívnu skratku „krízová situácia“ taktiež mimoriadnu situáciu vyhlásenú v súvislosti s ochorením COVID-19. Taktiež ustanovenie § 36c) zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov pod názvom „Prechodné ustanovenie súvisiace s krízovou situáciou spôsobenou ochorením COVID-19“ zaraďuje pod legislatívnu skratku „krízová situácia“ pojem

„mimoriadna situácia“, ktorá bola vyhlásená „v súvislosti s ochorením COVID-19“. Zároveň napríklad Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 102/2020 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 zaraďuje v § 1 pod legislatívnu skratku „krízová situácia“ obdobie v čase trvania mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19. Preto aj keď čl. 1 ods. 4 Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu pod pojem „krízová situácia“ pojem „mimoriadna situácia“ výslovne nezaraďuje, tak na základe systematického výkladu je do rozsahu pojmu „krízová situácia“ pre účely § 293eu zákona o sociálnom poistení potrebné zaradiť aj obdobie trvania mimoriadnej situácie vyhlásenej v súvislosti s ochorením COVID-19. Správny súd preto vo vzťahu k tomuto žalobnému bodu dal za pravdu žalovanému (odsek 23 písm. b) rozsudku).

35. Na základe dôvodov uvedených v odseku 33 a 34 tohto rozsudku správny súd konštatuje, že nedošlo, v odvolacom konaní, k vade pri posudkovej činnosti z dôvodu toho, že posudkový lekár určil, že vykonanie posudkovej činnosti sa vykoná bez osobnej účasti žalobkyne.

36. K žalobnému bodu podľa odseku 20 písm. b) rozsudku správny súd poukazuje na nasledovné právne závery rozhodovacej praxe:

- bod 17 rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 7Ssk/41/2021, podľa ktorého: „sama okolnosť, že výťahový určení pre žalobcu tieto náležitosti neobsahuje, nespôsobuje vadu alebo nepreskúmateľnosť posudku (porov. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sk 33/2018),“
- bod 26 rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 9Sk/33/2018, ktorý k absencii označenia, pečiatky a podpisu posudkového lekára na vyhotovení odborného posudku doručovaného spoločne so žalobou napádanými rozhodnutiami konštatoval nasledovne: „Uvedená formálna nezrovnalosť nezakladá bez ďalšieho nepreskúmateľnosť či nezákonnosť samotného rozhodnutia správneho orgánu. Už krajský súd správne skonštatoval, že odborný posudok o invalidite nie je samostatným rozhodnutím podliehajúcim súdnemu prieskumu, a preto naň nemožno ani vzťahovať všetky formálne požiadavky, ktoré (naopak) rozhodnutia správnych orgánov zo zákona musia spĺňať.“

37. Správny súd z predložených spisových podkladov zistil, že sa v nich nachádzajú rovnopisy odborného posudku zo dňa 31.08.2021 a odborného posudku zo dňa 04.03.2022, ktoré sú opatrené označením, pečiatkou a podpisom posudkového lekára, ktorý ich vyhotovil. S poukazom na vyššie uvedené právne závery rozhodovacej praxe, od ktorých nevidel dôvod sa odkloniť, preto správny súd príslušný žalobný bod podľa odseku 20 písm. b) rozsudku nepovažoval za dôvodný.

38. K predloženým lekárske správy podľa odseku 21, 22 a 26 rozsudku správny súd uvádza, že na rozhodnutie vo veci je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Tieto lekárske správy boli vyhotovené po právoplatnosti rozhodnutia žalovaného a neboli predložené do dávkového konania ani do odvolacieho konania. Je pravdou, že do odvolacieho konania predložila žalobkyňa výmenný lístok na oftalmologické vyšetrenie. Avšak toto podanie žalobkyne neobsahovalo žiadnu ďalšiu informáciu o tom, ako takéto prípadné vyšetrenie má súvisieť s posúdením jej zdravotného stavu pre účely invalidity. V tomto smere považoval argument žalovaného podľa odseku 23 písm. a) rozsudku za dôvodný. Z týchto dôvodov správny súd predloženie týchto lekárske správ nepovažoval za dôkazy, na ktoré možno prihladať pre účely rozhodovania vo veci.

39. Správny súd sa návrhom na vykonanie dokazovania podľa odseku 25 písm. d) rozsudku zaoberal v rámci zákonných pravidiel vykonávania dokazovania v konaní pred správnym súdom stanovených v § 119 a § 120 SSP. V tejto súvislosti správny súd dospel k záveru, že takýto dôkaz nie je nevyhnutný na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného. Zároveň správny súd mal za to, že vykonanie tohto dôkazu nepovažuje za nevyhnutné na rozhodnutie vo veci. Preto takto navrhovaný dôkaz nevykonával. V tejto súvislosti správny súd podotýka, že v sústave znaleckých odborov na Slovensku sa nenachádza znalecký odbor, pod ktorý by spadalo znalecké posúdenie poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

40. K žalobným bodom podľa odseku 20 písm. c) až e) správny súd poukazuje na nasledovné právne závery rozhodovacej praxe:

· bod 26 rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici sp.zn. TN-28Sa/10/2022 podstatnou časťou lekárskej správy je samotný posudok posudkového lekára, v ktorom vyhodnocuje predmetné medicínske zistenia z lekárskeho vyšetrenia, ktoré má k dispozícii. Dôraz je potrebné kladieť na zrozumiteľnosť samotného posudku, z ktorého musí byť zrejmé, ktoré medicínske zistenia boli relevantné pre vyvodenie záveru posudkového lekára. Inak povedané, nestačí iba vymenovať lekárske vyšetrenia, ale vyhodnotiť ich obsah. V závere posudku by mali byť premietnuté všetky relevantné medicínske zistenia, tieto vyhodnotené tak, aby záver posudku bol určitý, zrozumiteľný a presvedčivý a nevyvolával pochybnosti nad objektivitou a úplnosťou vysporiadania sa so všetkými relevantnými medicínskymi závermi pre urobenie záveru o miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

· bod 29 rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici sp.zn. TN-28Sa/10/2022 odborné medicínske otázky posudzuje výlučne posudkový lekár, avšak aj na jeho závery je kladená požiadavka zrozumiteľnosti, preskúmateľnosti. Je potrebné, aby zo záveru posudkového lekára vyplývalo, ktoré zistenia, z ktorých lekárskeho vyšetrenia vyhodnotil ako relevantné, resp. ktoré boli bezvýznamné a prečo určil práve najnižšiu formu ochorenia u žalobcu, rovnako z akých dôvodov pristúpil k určeniu konkrétnej percentuálnej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť z určeného možného rozpätia. V predmetnej veci posudkoví lekári vzali do úvahy a posúdili lekárske nálezy, ktoré mali k dispozícii, na základe ktorých dospeli k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím podľa prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. je choroba nervového systému, postihnutie mozgu, podľa kapitoly VI, oddielu A, položky 1, v ktorej ako druh zdravotného postihnutia sú vymenované: poruchy osobnosti, poruchy správania poruchy intelektu vyvolané ochorením, poškodením alebo disfunkciou mozgu (encefalopatia, demencia cievnej etiológie, ložiskové ischémie mozgu, krvácanie do mozgu). Predmetná položka sa však vnútorne člení na písmená a, b, c, ktoré podrobnejšie stupňujú mieru poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v závislosti od stúpajúcej závažnosti jednotlivých ochorení. Z posudku posudkového lekára ústredia žalovaného zo dňa 03.08.2022 nie je zrejmé, vzhľadom na absenciu podrobnejšieho vyjadrenia svojho záveru, akou úvahou a prečo bolo určené za rozhodujúce postihnutie druh zdravotného postihnutia zodpovedajúce podľa písm. a) ľahkej forme, k čomu priradil mieru poklesu schopnosti zárobkovej činnosti 30 %.

41. Žalobkyňa vytkla rozhodnutiu žalovaného nedostatky týkajúce sa formálnych náležitostí odborných lekárskeho posudkov (odsek 20 písm. b) a odsek 25. písm. b) rozsudku). Správny súd tieto námietky posúdil v odsekoch 36 a 37 rozsudku. V kontexte tam uvedených záverov správny súd po preštudovaní posudkovej dokumentácie zistil, že v predložených spisových podkladoch sa nachádzajú dva rovnopisy odborného posudku zo dňa 04.03.2022. Tieto rovnopisy sú opatrené menom posudkového lekára sociálneho poistenia, pečiatkou a podpisom. Porovnaním týchto rovnopisov s kópiou odborného lekárskeho posudku, ktorý tvorí prílohu rozhodnutia žalovaného, správny súd zistil, že tieto rovnopisy odborného posudku zo dňa 04.03.2022 sa od takto priloženej kópie obsahovo líšia. Prílohou rozhodnutia žalovaného, ktoré bolo podľa pripojenej doručky doručované žalobkyňu, je kópia odborného lekárskeho posudku, v ktorej sa v časti „Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách“ uvádza údaj 35 %. Na druhú stranu na predmetných rovnopisoch odborného lekárskeho posudku zo dňa 04.03.2022 sa v tejto časti uvádza údaj: 30 %. Uvedené nepovažoval správny súd za chybu v písaní a počítaní z dôvodu, že takýto údaj sa nachádza na oboch rovnopisoch tohto odborného posudku. Zároveň sa jedná o samotný vlastný záver tohto odborného lekárskeho posudku. Preto nebolo možné ich porovnaním ustáliť, že v tejto časti odborného posudku zo dňa 04.03.2022 došlo k chybe v písaní a počítaní. Správny súd považuje za zarážajúce, že prílohu rozhodnutia žalovaného tvorí kópia (ako bolo správne vytýkané žalobkyňou, nepodpísaná, a bez ďalších formálnych náležitostí) taká, ktorá nekorešponduje s originálom rovnopisu odborného posudku zo dňa 04.03.2022, ktorý tvorí súčasť spisovej dokumentácie. Uvedené vrhá v očiach správneho súdu závažný tieň podozrenia na transparentnosť vyhotovovania prílohy rozhodnutia žalovaného vo forme kópie odborného posudku s chýbajúcimi formálnymi náležitosťami. Aj keď uvedené samo o sebe nepovažoval správny súd za nezákonný postup, napriek tomu považuje správny súd za vhodné, aby v budúcnosti od takéhoto postupu žalovaný upustil. Uvedeným by sa žalovaný vyhol situácii, ktorá nastala v predmetnej veci, kedy skutkový stav, ktorý vzal žalovaný, na základe nesprávne pripojenej kópie odborného posudku, za základ svojho rozhodnutia, bude v rozpore s administratívnymi spismi a v nich nebude mať oporu.

42. Odborný posudok zo dňa 31.08.2021 určil ako rozhodujúce zdravotné postihnutie žalobkyne „pôrazový organický psychosyndróm“. Následne toto zdravotné postihnutie zaradil do Kapitoly XV,

oddiel F, položka 1, písm. c) Prílohy č. 4. V tejto súvislosti správny súd poukazuje na to, že zdravotné postihnutie „organický psychosyndróm“ (i keď v názve v rámci týchto položiek chýba označenie „poúrazový“) sa vyskytuje v rámci Kapitoly V. „Poruchy správania“, položka 1. a v rámci Kapitoly XVI, oddiel A „Postihnutie mozgu“ položka 9., písm. c) Prílohy č. 4 (v ktorej je zaradený medzi ťažkú formu poškodenia zdravia spoločne s poškodením mozgového tkaniva, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozpätí 65 – 80 %). V položke, na ktorú odkazuje odborný posudok zo dňa 31.08.2021, sa nachádza zdravotné postihnutie „stredne ťažká porucha mozgových funkcií“ (teda to, ktoré bolo stanovené odborným posudkom zo dňa 04.03.2021). Podľa správneho súdu v tomto kontexte nebolo zrejmé, ako sa odborný posudok zo dňa 04.03.2021 vysporiadal s odchylným pomenovaním zdravotného postihnutia v odbornom posudku zo dňa 31.08.2021, pričom sám určil, že sa má u žalobkyne jednať o stredne ťažkú poruchu mozgových funkcií. Nie je zrejmé, či sa malo pri takomto pomenovaní jednať prípadne o chybu v písaní a počítaní v odbornom posudku zo dňa 31.08.2021. Uvedené je vylúčené jednak charakterom tohto skutkového záveru, ktorý je pre posúdenie zdravotného stavu žalobkyne ťažiskový a jednak tým, že uvedený záver potvrdil opätovne posudkový lekár Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava v zápisnici zo dňa 20.12.2021 (odsek 14. rozsudku). V tejto súvislosti preto nie je pochopiteľné, ako za takto založeného rozporu medzi skutkovými zisteniami oboch odborných posudkov v názve rozhodujúceho zdravotného postihnutia, mohol konštatovať odborný lekárske posudok zo dňa 04.03.2021 to, že „vypracovaný posudok posudkového lekára vykonávajúceho lekárske posudkovú činnosť v Sociálnej poisťovni, pobočka Rožňava zo dňa 31. augusta 2021 je naďalej správny a nevyžaduje v odvolacom konaní zmenu.“ Správny súd v tejto súvislosti upozorňuje na to, že ak by sa pri poúrazovom organickom psychosyndróme, na ktorého prítomnosť upozorňuje odborný posudok zo dňa 31.08.2021, malo jednať prípadne o samostatné postihnutie, potom by bolo potrebné sa s uvedenou skutočnosťou vysporiadať v kontexte zákonnej požiadavky podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení. Aj z tohto dôvodu považoval správny súd rozdielnosť vo zvolenej terminológii pri oboch odborných posudkoch za podstatnú.

43. Zaradenie zdravotného postihnutia žalovanej do kategórie „stredne ťažká porucha mozgových funkcií“ nebolo v odbornom posudku zo dňa 04.03.2021 dostatočne zdôvodnené. V príslušnom odseku tohto posudku, ktorý sa venuje takto zvolenej klasifikácii, odborný posudok zo dňa 04.03.2021 poukazuje na to, že u žalobkyne došlo k hospitalizácii na Psychiatrickom oddelení v Rožňave pre známky organickej detoriácie osobnosti, a k potvrdeniu mierneho kognitívneho a mnestického deficitu. Následne odborný posudok zo dňa 04.03.2021 konštatuje, že „Po posudkovom zhodnotení psychiatricko-psychologického vyšetrenia je možné konštatovať, že po utrpenom kraniocerebrálnom poranení sa jedná o stredne ťažkú poruchu mozgových funkcií.“ Je potrebné vytknúť odbornému posudku zo dňa 04.03.2021 to, že takýto záver je prezentovaný bez dostatočného zdôvodnenia jeho východísk a relevantných kritérií, na základe ktorých k nemu posudkový lekár dospel. Príslušná položka 1 Kapitoly XV, oddiel F je odstupňovaná z hľadiska závažnosti zdravotného postihnutia do písmen a) až e). V odbornom posudku zo dňa 04.03.2021 sa nenachádza bližší popis odbornej úvahy posudkového lekára, ktorý by na základe konkrétneho zhodnotenia posudkových hľadísk a skutkových okolností na strane žalobkyne, približoval dôvody, pre ktoré posudkový lekár takto diferencoval svoj záver o závažnosti zdravotného postihnutia žalobkyne pre účely jeho zaradenia do písmen a) až e) Prílohy č. 4.

44. Skutkové tvrdenia žalobkyne podľa odseku 20 písm. c) rozsudku sa týkajú skutkových otázok, ktoré presahujú rámec hodnotenia zákonnosti rozhodnutia žalovaného. Preto ich správny súd nepovažoval za relevantné pre účely rozhodovania vo veci. K tomu správny súd poukazuje na svoje právne závery vyslovené v odseku 38 tohto rozsudku.

V. Záver

45. Z dôvodov vyššie uvedených správny súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 06.10.2021 nie je v súlade so zákonom, lebo zistenie skutkového stavu v oboch prípadoch nie je dostačujúce na riadne posúdenie veci (§ 191 ods. 1 písm. e) SSP) a zároveň sú obe rozhodnutia nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov (§ 191 ods. 1 písm. d) SSP). Zároveň vo vzťahu k rozhodnutiu žalovaného platí, že skutkový stav, ktorý vzal žalovaný za

základ rozhodnutia žalovaného, je v rozpore s administratívnymi spismi a v nich nemá oporu (§ 191 ods. 1 písm. f) SSP). Preto predmetné rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 06.10.2021 správny súd zrušil a vec vrátil orgánu prvého stupňa na ďalšie konanie podľa § 191 ods. 4 SSP.

46. V ďalšom konaní orgán prvého stupňa opätovne posúdi žiadosť žalobkyne o invalidný dôchodok, na základe vykonaného dokazovania opätovne vo veci rozhodne, pričom svoje rozhodnutie odôvodní v súlade s § 209 zákona o sociálnom poistení tak, aby obsahovalo všetky zákonom stanovené náležitosti, pričom súčasťou odôvodnenia bude o.i. aj vysporiadanie sa so všetkými dôkazmi, ktoré tvorili podklad rozhodnutia.

47. O trovách konania rozhodol správny súd podľa § 167 ods. 1 SSP a v konaní plne úspešnej žalobkyni priznal voči neúspešnému žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia v tejto veci (§ 175 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný.

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať v lehote jedného mesiaca odo dňa doručenia rozsudku na Správny súd v Košiciach. Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 443 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov /ďalej aj „SSP“/).

Kasačná sťažnosť nemá odkladný účinok (§ 446 ods. 1 SSP)

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c/ a d/ SSP alebo ak je žalovaným Centrum právnej pomoci.

Kasačnú sťažnosť môže podať účastník konania a osoba zúčastnená na konaní podľa § 41 ods. 2 SSP, ak bolo rozhodnuté v ich neprospech. Kasačnú sťažnosť môže podať aj ten, kto tvrdí, že mal byť účastníkom konania a správny súd s ním ako s účastníkom konania nekonal (ďalej len „opomenutý sťažovateľ“).

V kasačnej sťažnosti sa uvedú všeobecné náležitosti podania podľa § 57 SSP to znamená, ktorému správne súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania. Ďalej sa v kasačnej sťažnosti musí uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“) a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správne súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 SSP odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že:

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 odseku 1 písm. g) až i) SSP sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom. Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.